

A black and white photograph of a person's back and shoulder. The person's hair is pulled up into a bun. A tattoo is visible on the shoulder, which reads "...και μετά έρχεται". The background is a solid reddish-pink color.

Μαρία Στύλου

...και μετά έρχεται

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΖΗΤΗ

ISBN 978-960-456-483-5

© Copyright Μάιος 2017, Εκδόσεις ΖΗΤΗ, Μαρία Στύλου

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του ελληνικού νόμου (Ν.2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Φωτοστοιχειοθεσία	Π. ΖΗΤΗ & Σια ΙΚΕ
Εκτύπωση	18ο χλμ Θεσ/νίκης-Περαίας
Βιβλιοδεσία	Τ.Θ. 4171 • Περαία Θεσσαλονίκης • Τ.Κ. 570 19
	Τηλ.: 2392.072.222 - Fax: 2392.072.229 • e-mail: info@ziti.gr

www.ziti.gr

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
Αρμενοπούλου 27, 546 35 Θεσσαλονίκη
Τηλ.: 2310.203.720, Fax: 2310.211.305 • e-mail: sales@ziti.gr

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
Χαριλάου Τρικούπη 22, 106 79 Αθήνα
Τηλ.-Fax: 210.3816.650 • e-mail: athina@ziti.gr

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ: www.ziti.gr

Τράβηξες μία τελευταία ρουφηξιά απ' το τσιγάρο
Το πέταξες κάτω
Το πάτησες να σβήσει
Κι έφυγες...
Όπως πετάμε κάθε τι που έχει «τελειώσει»
Λέξεις... φράσεις... σχέσεις
Κάτι πήγες να ψελλίσεις, αλλά δεν σ' άφησα
Οι λιποτάκτες ψελλίζουν κι εγώ δεν ήθελα να σε δω έτσι
...και μετά έφυγες
Χωρίς ούτε μία προειδοποίηση, ένα μήνυμα
Χωρίς ούτε καν μία ταμπελίτσα που να λέει:
«ΠΡΟΣΟΧΗ! Σχέση ζωής με ημερομηνία λήξης»
...και μετά έφυγες
Και δεν άφησες ούτε καν τον ήχο του γέλιου σου
Αυτό το γέλιο που μ' έκανε να λέω αστεία
έτσι απλά για να τ' ακούω
...και μετά έφυγες

Τα μάτια μας
συναντιούνται

...εδώ ... στη Σαλονίκη

ΜΠΡΑΒΟ

Και ήμασταν ανέμελοι την Κυριακή που πέρασε. Για λίγο, ξεγελάσαμε την αφυδατωμένη πραγματικότητα και κάναμε κοπάνα από τα «πρέπει» της ζωής μας. Μια παρέα ετερόκλητη. Διαφορετικές ηλικίες, αγωνίες, υποχρεώσεις... Κάναμε τη μούρλα μας, τρέξαμε τα 5 χλμ. και μετά πήραμε τον δρόμο της επιστροφής. Εγώ με τη Λίτσα κουτσομπολεύαμε τους πάντες, ο Χρήστος χαμένος στις σκέψεις του, η Βίκη να σπρώχνει το καρότσι του Δημήτρη και να τραγουδάνε Βίση (αν έχουν τον Θεό τους) «όσο έχω φωνή θα σου τραγουδάω» και ο μικρός Χριστόβης να ζουζουνίζει γύρω μας. Κάπου κοντά στο μέγαρο, μας πέτυχε μία ηλικιωμένη κυρία. Μας είδε όλους χαρούμενους, ντυμένους στα μπλε με τα μετάλλια στο λαιμό και μας σταμάτησε. «Επ! Τι είστε εσείς; Από πού έρχεστε;»

«Τρέξαμε στον Μαραθώνιο!!!!!» απάντησε η χωρωδία.

«Μπράβο σας, συγχαρητήρια! Εσένα πώς σε λένε αγόρι μου;» είπε η ηλικιωμένη κυρία.

«Δημήτρη!»

«Δημήτρη λεν τον εγγονό μου, έλα να σε φιλήσω» είπε η Σαλονικιά γιαγιά μέσα στη γλύκα.

«Και βγήκε πρώτος!» πετάχτηκε ο μικρός Χριστόβης για να ανεβάσει τον αδερφό του. «Πρώτος;;;;; Ε, έλα να σε ξαναφιλήσω».

Χαιρετηθήκαμε μέσα στα γέλια και τις χαρούμενες φωνές... εκεί, κάπου στο Μέγαρο... εκεί, κάπου στην παραλία... εκεί που συναντιούνται μοναξιάς, παρέες, αγκαλιές, ζευγάρια που αγαπιούνται, ζευγάρια που χωρίζουν, άνθρωποι μονάχοι. Εκεί που η ευτυχία κρύβεται πίσω από το χάδι μιας άγνωστης ηλικιωμένης κυρίας που έχει έναν εγγονό που τον λένε Δημήτρη.

ΜΙΝΩΤΑΥΡΟΙ

Η κατάληξη ενός προδιαγεγραμμένου εγκλήματος. Τη ζήσαμε χθες. Πολύ πιθανόν να την ξαναζήσουμε στο μέλλον. Το υπόβαθρο της τραγικής είδησης και η ενοχή βρίσκονται σε όλους μας. Αφού πολλοί βάζετε στο εδώλιο του κατηγορουμένου τους γονείς των τεσσάρων παιδιών, αφήστε και μια θέση παραδίπλα, γιατί η σιωπή και η αδιαφορία είναι συννεοχή. Και η συννεοχή μας, ξεκινά από τον τρόπο που συμπεριφερόμαστε εμείς. Από τον τρόπο που αφήνουμε τα παιδιά μας το πρωί έξω από το σχολείο, που αν ήταν δυνατόν να τα βάλουμε μέσα στις αίθουσες με το αυτοκίνητο σίγουρα θα το κάναμε. Από τον τρόπο που δίνουμε άλλοθι σε ανθρώπους που δεν σέβονται τον συνάνθρωπό τους. Από τον τρόπο που αποθεώνουμε φίρμες που φλερτάρουν με τον θάνατο. Από τον τρόπο που δεν αντιδρούμε σε φαιδρά πρόσωπα που πετούν μια τσίχλα σ' ένα νέο κορίτσι και από χίλιες-δυο πράξεις που θα έχουν σαν κατάληξη ειδήσεις όπως η χθεσινή. Μινώταυροι όλοι μας!

*** με αφορμή το τροχαίο της 28-3-2017 στον Εύοσμο

ΟΝΕΙΡΟ ΔΕΜΕΝΟ ΣΤΟ ΜΟΥΡΑΓΙΟ

πόρτα μου κλεισμένη στον νοτιά

Τη φωτογραφία την τράβηξε πέρσι ο γιος μου, μετά από μια προ-
πόνησή του. Τότε, πρόχειρα και σιωπηλά αναρωτήθηκα ποια χορ-
δή άγγιξε μέσα του η εικόνα. Σήμερα, συνειδητοποίησα τι μάθη-
μα πήρε. Μεγάλη υπόθεση να εκτιμάς το προνόμιο που σου δίνει
η ζωή να συμμετέχεις. Να συμμετέχεις, είτε είσαι πρώτος είτε εί-
σαι τελευταίος. Να συμμετέχεις, είτε αδικείσαι είτε ευνοείσαι. Σκέ-
ψου πως αυτό που για σένα είναι δεδομένο, για άλλους είναι όνει-
ρο δεμένο στο μουράγιο... κι έκανα τον πόνο μου κουράγιο, στην
αγάπη μου έβαλα φωτιά.

Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Η «Χαραμάδα» ξέρει!
ξέρει τι θα πει γυναίκα
ξέρει τι θα πει αγώνας
ξέρει τι θα πει χάνω το δικαίωμα στη ζωή
ξέρει τι θα πει επαναστατώ
ξέρει τι θα πει αντιστέκομαι
ξέρει το πιο βαθύ νόημα της φύσης της.

Στη «Χαραμάδα» αξίζουν τα «χρόνια πολλά».

...στη «Χαραμάδα», στη Μαρία, στην Όλγα, στη Βάγια, στην Κατερίνα, στην Αντιγόνη, στην Ελευθερία, στη Βάσω, στη Γιώτα, στην Κική, στην Ευγενία, στη Δήμητρα, στην Κατερίνα, στη Ζωή, στην Άννα, στη Λυδία, στην Αλεξάνδρα, στην Ευτυχία, σε κάθε γυναίκα που αναποδογύρισε το τραπέζι, τα 'δωσε όλα μια μούτζα, χαμογέλασε ειρωνικά στην απειλή και είπε μέσα της: «ΕΓΩ ΘΑ ΖΗΣΩ».

ΜΟΣΧΟΒΟΛΙΣΤΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ

Όταν ήμουν μικρή, έστρωννα το κρεβάτι των δικών μου και ξεχώριζα τα μαξιλάρια από τη μυρωδιά. «Αυτό μυρίζει μαμά, αυτό μυρίζει μπαμπά». Για έναν παράξενο λόγο, η μυρωδιά, το άρωμα του ανθρώπου, του χώρου, των στιγμών, έπαιζε κυρίαρχο ρόλο στην κρίση μου και στα συναισθήματά μου.

Αν μου κλείσεις τα μάτια και με βάλεις σε ένα αεροπλάνο και με πας σε δέκα πόλεις, τη Θεσσαλονίκη θα την ξεχωρίσω από το άρωμά της. Θάλασσα, νοτιάς, βαρδάρης και πολυκατοικίες να αναπνέουν τις εποχές.

Τις Κυριακές, όταν τρέχω πολλά χιλιόμετρα, οι δρόμοι μυρίζουν αλλιώς. Έχουν τη μυρωδιά της νοικοκυράς που βάζει περισσότερο μεράκι στο ταψί της. Τη μυρωδιά του ούζου της παρέας και της ρετσίνας του μεροκάματου, που πάει να ξαποστάσει.

Μεγαλώνοντας, ανακάλυψα κι άλλες μυρωδιές. Τη μυρωδιά της αγωνίας σε διαδρόμους σχολείων, σχολών και κυλικείων. Ανάμεικτη με κιμωλία και σκόνη. Τη μυρωδιά του έρωτα που είναι μοναδική και δεν ακουμπάει σε κανένα άλλο δέρμα όταν κρατιέσαι από τα μπράτσα του. Τη μυρωδιά που έχουν τα κεφάλια των γιων μου, που την ξεχωρίζω με κλειστά μάτια. Τη μυρωδιά του πατρικού μου, εκεί στα στριμωγμένα στενά της Βασ. Όλγας. Μπορεί να μοιάζει απωθητική για κάποιον ξένο, για μένα όμως είναι... το πατρικό μου.

Όλα έχουν το άρωμά τους. Άνθρωποι, χώροι, στιγμές, συναισθήματα. Η προδοσία έχει εκείνη την αποπνικτική μυρωδιά των δακρυγόνων που σε πνίγουν. Η αξιοπρέπεια έχει τη μυρωδιά της καθαριότητας, του σαπουνιού που έχει ξεπλύνει κάθε υπόλειμμα βρομιάς. Όλα!

Αξιοπρέπεια μύριζε και το παλικαράκι που καθόταν δίπλα μου στο λεωφορείο χθες βράδυ. Τον είχε πάρει ο ύπνος με το κεφάλι

στο τζάμι και με ανοιχτό το βιβλίο της Μικροοικονομίας στα πόδια του. Σ' ένα απότομο φρενάρισμα ξύπνησε απότομα και κοίταξε γύρω του ξαφνιασμένο. Είδε έναν ηλικιωμένο κύριο και αμέσως σηκώθηκε να του δώσει τη θέση του.

Μοσχοβολιστοί άνθρωποι! Είδος πολύτιμο!

ΔΙΑΒΑΤΑ

Ήταν πριν λίγους μήνες που πέρασα την πύλη των φυλακών Διαβατών. Την ώρα που περνούσα την πύλη και άφηνα τα προσωπικά μου είδη στους φύλακες, είχα ένα περίεργο συναίσθημα... κάτι ανάμεσα σε φόβο και περιέργεια γι' αυτό που θα συναντούσα. Εκεί γνώρισα δύο κόσμους. Ο ένας κόσμος, αυτός των ανθρώπων που δουλεύουν, διδάσκουν, ξεπερνώντας τον εαυτό τους και τα «θέλω» τους, χωρίς να σκέφτονται ωράρια, άδειες, επιδόματα και προσωπική καταξίωση. Ο άλλος κόσμος, αυτός των έγκλειστων. Σ' αυτόν τον κόσμο (που ποτέ δεν ξέρεις ποιο κύλισμα του χρόνου μπορεί να σ' οδηγήσει) ανακάλυψα πως κρύβεται... ποίηση!

ΑΦΕΤΗΡΙΑ

Η ιστορία που θα σας διηγηθώ είναι σκληρή. Άκρως αληθινή όμως, όπως όλες οι ιστορίες που μοιράζομαι. Επειδή θίγει ένα εύθραυστο θέμα, θα προσπαθήσω να 'μαι λιτή στην περιγραφή μου και χωρίς να «δίνω» στοιχεία για πρόσωπα και χώρους, για ευνόητους λόγους.

Πάει καιρός που βρέθηκα σε μία τάξη ενός σχολείου για νέους με ειδικές ανάγκες. Ένας αθέατος κόσμος, κομμάτι της κοινωνίας μας, που αν δεν αγγίζει τις ζωές μας δεν μπορούμε να τον καταλάβουμε. Η «αφετηρία» τους ένα γενετικό λάθος, ένα σπάνιο σύνδρομο, ένα ατύχημα στη γέννα, ένα λάθος χρωμόσωμα... Η αφετηρία ενός ισόβιου γολγοθά της οικογένειας. Δεν μπορείς να μη θαυμάσεις το κουράγιο και τη δύναμη αυτών των ανθρώπων. Δεν μπορείς να μην αναρωτηθείς από πού αντλούν υπομονή. Δεν μπορείς να μην αναρωτηθείς πώς θα αντιδρούσες εσύ σαν άνθρωπος στη θέση τους. Βαρύς ο Σταυρός.

Ανάμεσα στα παιδιά που συνάντησα ήταν και ένα παλικαράκι σ' ένα καροτσάκι, στην ηλικία του γιου μου, υπέθεσα. Ήταν ένα ειδικό καρότσι, μ' έναν άξονα για να στηρίζει το κεφάλι. Το παλικάρι καθόταν ανέκφραστο με κλειστά τα μάτια την περισσότερη ώρα. Όταν η δασκάλα του πήγε να τον ταΐσει, μ' εντυπωσίασε με την αγάπη και τη φροντίδα που τον προσέγγιζε. Του μιλούσε, τον χάιδευε, του σκούπιζε το στόμα. Αυτός ακίνητος. Η δασκάλα του έπιασε το βλέμμα μου και ήταν σαν να επικοινωνήσαμε σιωπηλά.

«Από τι το 'παθε;» ψέλλισα.

«Τροχαίο» μου αποκρίθηκε.

Έμεινα να την κοιτώ αποσβολωμένη. Στο μυαλό μου ξέσπασε μία καταιγίδα σκέψεων. Δηλαδή αυτό το παιδί γεννήθηκε γε-

ρό, μεγάλωσε μέσα στη χαρά, στο παιχνίδι, στην τρέλα, στα γέλια, στα μαλώματα, στις σκανδαλιές και κάποια στιγμή ... μπήκε τέλος... Δεν μπορούσα να μη σκεφτώ τους γονείς του. Για το αν θα μπορούσαν να διαλέξουν ανάμεσα στο να φύγει το παιδί τους από το να είναι σ' αυτήν τη θέση... Απλά ένα σώμα...

Έφυγα από το σχολείο και όλα τα έβλεπα πια διαφορετικά. Πέρασε ο καιρός και πήγα ξανά στο σχολείο. Εκεί δέχτηκα το δεύτερο σοκ. Το παλικαράκι μου είχε αλλάξει βλέμμα. Κοιτούσε τρυφερά και χαμογελούσε. Κάποια στιγμή έβγαλε έναν ήχο που ήταν φανερό πως ήταν το όνομα της δασκάλας του. Το παλικαράκι μου δεν ήταν απλά ένα σώμα...

Πόσα θέλω, πόσες σκέψεις, πόσα συναισθήματα, πόσα, πόσα, πόσα «Θεέ μου», εγκλωβισμένα, παγιδευμένα, σε μια ζωή μπορείς να χωρέσεις; Από μία λάθος στιγμή, από μία κακιά ώρα, από μία άτυχη κίνηση... Άλλαξα τρόπο που οδηγούσα από εκείνη τη μέρα. Δεν το παίζω αγία. Και τα όρια ταχύτητας έχω υπερβεί, και με κόκκινο που δεν είδα έχω περάσει και, ευτυχώς, το μοναδικό θύμα μου ήταν το αυτοκίνητό μου.

Άλλαξα από κείνη τη μέρα που συγκρούστηκα μετωπικά με μία πραγματικότητα πολύ σκληρή και πολύ αληθινή και ο μόνος λόγος που μοιράζομαι αυτήν την εμπειρία είναι μπας και αποτρέψω και κάποιον άλλον από το πατημένο γκάζι, από την επιπόλεια, στιγμιαία επιλογή που μπορεί να ανατρέψει το αύριο.

Είναι Παρασκευή 3 του Μάρτη και δεν θα 'ναι ποτέ ξανά. Όταν το συνειδητοποιήσουμε, θα το σεβαστούμε.

